

TEKSTE KARJÄÄRINÕUSTAMISEST 2006

Koostöö karjääriteenuste osutamisel

Näidete kogumik

Tallinn 2006

Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove

Koostajad:

Anu Allekand, Haridus- ja Teadusministeerium
Judy Alloway, *Guidance Council, United Kingdom*
Kathy Blackmore, *National Association of Educational Guidance for Adults, United Kingdom*
Brian Borg, *Euroguidance Malta*
Linda Darbey, *National Centre for Guidance in Education, Ireland*
Katya Degiovanni, *University of Malta*
Andreja Dobrovoljc, *Slovenian Institute for Adult Education*
Eileen Fitzpatrick, *National Centre for Guidance in Education, Ireland*
Tanja Vilič Klenovšek, *Slovenian Institute for Adult Education*
John McCarthy, *International Centre for Career Development and Public Policy*
Marie McManamon, *National Centre for Guidance in Education, Ireland*
Katrin Mälksoo, SA Innove Karjäärinõustamise Teabekeskus
Saša Niklanović, *Employment Service of Slovenia*
Martin Pentson, Haridus- ja Teadusministeerium
Helen Plant, *Guidance Council, United Kingdom*
Margit Rammo, SA Innove Karjäärinõustamise Teabekeskus
Preben Siersbaek Larsen, *Ministry of Education, Denmark*
Ronald G. Sultana, *University of Malta*
Thyge Trentemøller, *Ministry of Education, Denmark*

Tõlge: Mariann Märtsin

Trükk, kujundus ja küljendus: Baltic Print & Banners

ISBN: 978-9985-9605-5-4

9985-9605-5-6

Kogumik on valminud Euroopa Liidu *Joint Actions* programmist finantseeritud projekti MEDSUI
- Riiklike karjäärinõustamiste foorumite käivitamine kuues EL liikmesriigis raames.

Osalevad partnerid: Malta, Eesti, Taani, Sloveenia, Ühendkuningriik ja Iiri Vabariik

Rahastajad: Euroopa Komisjon, Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium

Trükise eesti- ja inglisekeelne versioon:

www.innove.ee/teabekeskus

Üheks peamistest nõrkustest, mida töid välja OECD ja Euroopa Liidu poolt läbi viidud uuringud karjääriteenuste pakkumisest Euroopas, on teenuse pakkujate ning teiste osapoolte vaheline vähene koostöö. Uuringutest tuli välja mitmeid olulisi ning järgimist vääri vaid algatusi, mis puudutavad näiteks karjääriinfo edastamist noortele ja täiskasvanutele ning karjäärinõustamisteenuse osutamist erinevates kontekstides, nagu näiteks koolid, riiklikud tööturuametid ning töökohad. Selliste heade näidete olemasolust hoolimata on strateegiliselt läbimõeldud ning hästi koordineeritud kogu elu jooksul hõlpsasti kättesaadavate karjääriteenuste pakkumine jätkuvalt tõsiseks väljakutseks.

Arusaam, et elukestev karjääriteenuste pakkumine eeldab erinevates sektorites pakutavate teenuste head omavahelist koordineeritust, kooskõlalist planeeritust ning integreeritust, on oluline vähemalt kahel põhjusel.

Esiteks on see seotud järjest enam aktsepteerimist leidva seisukohaga, et haridust, koolitust ning töökohti puudutav info ning nõustamine peab olema kättesaadav sellel ajal, selles kohas ning sellisel moel, et see vastaks kasutaja vajadustele tema erinevates eluetappides esile kerkivatele probleemidele. Paraku on sellelaadse toetussüsteemi mõju hetkel veel tagasihoidlik, kuna klientide vajadustele vastavad teenused ei ole alati kergesti kättesaadavad, samuti ei ole erinevates sektorites, nagu näiteks haridus ja tööhõive, pakutavad teenused alati omavahel kooskõlas. Seega, seni kuni erinevate valitsusasutuste omavaheline koostöö ning ministriumide ja teiste osapoolte vaheline partnerlus karjääriteenuste planeerimisel ja arendamisel ei ole efektiivne, ei saa rääkida **elukestvalt kättesaadavate karjääriteenuste süsteemist**. Ka OECD ja Euroopa Liidu uuringutes tuuakse välja, et vaid vähestes riikides on välja töötatud struktuurid selleks, et tagada erinevate karjääriteenuseid pakkuvate osapoolte omavaheline seotus, nagu näiteks ministriumidevaheliste või osakondadevaheliste üksuste ellukutsumine, riiklike karjääriteenuste foorumite käivitamine või konkreetse üksuse loomine mõnes valitsusasutuses, mis on vastutav kogu karjääriteenuste pakkumise süsteemi eest.

Partnerlus ja koostöö on oluline ka teisel põhjusel. Koostöö puudumine erinevate teenusepakkujate vahel võib viia kuluka dubleerimiseni. Näitena võib siinkohal tuua töökohti ja tööhõivet puudutava info kogumise, mille puhul erinevad ministriumid koguvad sageli erinevat laadi, kuid potentsiaalselt vastastikku täiendavat infot, luues andmebaase, mida ei ole alati võimalik kasutajasõbralikkust silmas pidades ühendada. Samuti ei ole sugugi haruldane see, et ministriumide andmebaasid kattuvad küll osaliselt, kuid annavad ka mitme peale kokku mittetäieliku ülevaate kasutaja jaoks

kättesaadavatest võimalustest. Erinevate osapoolte omavaheline koostöö aitaks selliseid olukordi vältida, tõhustaks ressurside tulemuslikumat kasutamist ning enamate eesmärkide aja- ja kulusäästlikku saavutamist. Koostööst sündinud sünergia võib lisaks edendada uute ideede ja algatuste tekkimist, mis omakorda tulevad kasuks karjääriteenuste kasutajale.

Eelnevatest põhjustest tulenevalt on karjääriteenuste pakkumisel rakendatud koostööd käsitlevate näidete kogumine ja tutvustamine vägagi kiiduväärt. Käesolev koostöönäidete kogumik on esimene katse koostada abimaterjal, mis võib pakkuda inspiratsiooni ning anda mõtteid erinevate töövormide loomiseks, samuti nendega kaasnevate raskustega arvestamiseks ning võimalike lahenduste leidmiseks. Käesolevas kogumikus kirjeldatud koostööprojektid on sisult väga erinevad. Kui OECD ja Euroopa Liidu uuringutes kirjeldatud näited on rõhutanud eelkõige sektoritevahelist koostööd – teisisõnu kirjeldanud hariduse ja tööhõive sektorite ühiseid jõupingutusi – siis käesolevad näited puudutavad ka teistlaadseid koostööprojekte, muuhulgas sama sektoriga seotud erinevate teenusepakkujate ja praktikute koostööd (Ühendkuningriigi näide), valitsusasutuste ning kohaliku tasandi organisatsioonide koostööd (Taani näide) ning mitme ministeeriumi erinevate osakondade vahelist koostööd (Eesti näide). Mõne näite puhul (Sloveenia) tuuakse välja erinevus strateegilise partnerluse (st koostöö erinevate administratiivsete, äri- ja poliitiliste organisatsioonide vahel, mis kõik omavad märgatavat mõju kohaliku tasandi arengutele) ning erialase partnerluse (st teatud piirkonnas täiskasvanuhariduse ja karjääriteenuste pakkumisega tegelevate erialaorganisatsioonide vaheline koostöö) vahel.

Kõigis näidetes kirjeldatud koostöövormide institutsionaliseerimise katsed on kantud sarnasest ideest, ehkki algatuse konkreetsed eesmärgid võivad riigiti erineda. Seega võib öelda, et kõigi käesolevasse kogumikku kogutud algatuste eesmärgiks on olnud tõsta karjääriteenuste pakkumise efektiivsust ja kvaliteeti, mida on püütud saavutada läbi järgmiste meetodite:

- praktikud annavad tagasisidet poliitika väljatöötajatele (Ühendkuningriik) või erinevatele ministeeriumidele (Taani);
- läbi üksteiselt õppimise ja seeläbi heade kogumuste levitamise (Ühendkuningriik, Iirimaa ja Sloveenia);
- läbi teenuste pakkumisel esinevate lünkade väljaselgitamise (Iirimaa)
- läbi ressurside ja ekspertiisi ühendamise ning seeläbi kuluka dubleerimise vältimise (Malta ja Ühendkuningriik);
- läbi kasutajatele kättesaadava infosüsteemi tõhustamise (Sloveenia);

- läbi õppimisvõimaluste pakkumise, mis toob erinevad teenusepakkujad kokku ning soodustab üksteiselt õppimist ja integreeritud teenuste pakkumist (Iirimaa, Malta, Ühendkuningriik).

Käesolevas kogumikus kirjeldatud algatusi võib samuti vaadelda kui näiteid tegevustest, mille eesmärgiks on karjääriteenuste pakkumise fragmenteerituse vähendamine.

Peamiste tegevustena võib selles osas välja tuua järgmised:

- erinevaid praktikuid ja poliitika väljatöötajaid koondavate riiklike ühenduste loomine (näiteks Täiskasvanute Haridusalase Nõustamise Riiklik Ühendus Ühendkuningriigis);
- ministriumidevahelise ning -sisese suhtlemise tõhustamine läbi osakondadevaheliste ja/või -siseste üksuste loomise, et ühendada erinevate ministriumide tegevusvaldkondi ning tagada seeläbi poliitiliste dokumentide ning seisukohtade selge sõnastamine, nende ühine heakskiit ning toetus ja tulemuslik tutvustamine avalikkusele (näiteks täiskasvanute haridusalase nõustamise algatus Iirimaal);
- töötajatele mõeldud koolitusprogrammide väljatöötamine, kuhu kaasatakse erinevaid osapooli (Iirimaa, Malta ja Ühendkuningriigi näited);
- kohaliku tasandi karjääriteenuste koostöövõrgustike loomine, kaasates nii täiskasvanuhariduse valdkonna strateegilisi kui erialapartnereid, eesmärgiga tõhustada karjääriteenuste pakkumist ning tagada seeläbi efektiivsem elukestva õppega seotud eesmärkide saavutamine (Sloveenia näide);
- selliste algatuste käivitamine, mis lähtuvad karjääriteenuste pakkumisel ja erinevate osapoolte tegevuse organiseerimisel kliendi vajadustest kui tervikust, kaasates erinevaid teenusepakkujaid (täiskasvanute haridusalase nõustamise algatus Iirimaal, mentorlusprogramm Taanis ning integreeritud nõustamismudel Eestis);
- karjääriteenuste pakkumist koordineerivate üksuste loomine. Kogumikus kirjeldatud näited pakuvad selleks mitmeid võimalusi. Mõnel juhul on kokku kutsutud üksus, mille eesmärgiks on kõigile sektoritele ning teenusepakkujatele sobiva poliitilise raamistiku väljatöötamine (Malta). Eestis soovitakse luua riiklik koordineeriv institutsioon nõustamise valdkonnas, mis jälgib erinevate ministriumide poolt heakskiidetud ühtsete standardite ja juhiste ellurakendamist. Mõnel juhul on karjääriteenuste pakkumiseks vajalikud ministriumidevahelise koordineerimise printsiibid ning riiklikul, regionaalsel ja kohalikul tasandil tegutsevate organisatsioonide omavahelise koostöö soodustamise põhimõtted ka ametlikult sõnastatud (Taani). Mõnel teisel juhul on OECD ja Euroopa Liidu uuringutes välja toodud ettepanekutele toetudes käivitatud karjääriteenuste foorumid, mis

koondavad nii valitsusasutuste esindajaid kui ka teenusepakkujaid eesmärgiga tuua kooskõla ja ühtsust hariduse ja tööhõive sektorite karjääriteenuste pakkumisse (Taani, Iirimaa ja Malta). Taani näide on seejuures eriti huvitav, arvestades sealseid pikaajalisi traditsioone sektoritevahelise koostöö osas karjääriteenuste pakkumisel riiklikul, regionaalsel ja kohalikul tasandil. 2003. aastal Haridusministeeriumi poolt loodud Riiklik Dialogifoorum koondab väga erinevaid osapooli, sealhulgas ühtteist üksikliiget, kaheteistkümne liikmesorganisatsiooni esindajaid ning viit ministeeriumi. Foorumi eesmärgiks on tõhustada dialoogi poliitikakujundajate ning praktikute, uurijate ja teenuse kasutajate vahel.

Loomulikult tuleb koostööprojektide elluviimisel seista silmitsi mitmete raskuste ja väljakutsetega. Nagu erinevatest näidetest ilmneb, eeldab koostöö tegemine teiste organisatsioonidega aja ning energia kulutamist, mis ei vii alati soovitud tulemusteni, kuna erinevad organisatsioonikultuurid võivad takistada efektiivset suhtlemist ja usaldusliku koostöösuhete tekkimist. Rahastamisküsimuste tõttu konkureerimisele orienteeritud traditsioone ei ole lihtne asendada ressursside ühendamist ja koostööd rõhutava lähenemisega. Poliitilised võimuvahetused ja suunamuutused, aga ka muudatused organisatsiooni juhtkonnas võivad samuti tekitada pingelise olukorra, milles organisatsioonidevaheliste koostöösuhete stabiliseerumine ning pikaajaliste partnerlussuhete välja kujunemine võib olla keeruline. Lisaks sellele võib erinevate osapoolte huvide lahknevus takistada parimate plaanidega väljatöötatud ühiste eesmärkide saavutamist.

Ometi ei ole sellelaadsete takistuste lahendamine sugugi võimatu. Käesolevas kogumikus kirjeldatud lühikesed näited tõestavad meile, et mitmetes Euroopa riikides ollakse järjest enam veendunud, et traditsioonilised karjääriteenuste pakkumise mudelid ei vasta enam tänaste klientide hariduse, praktilise väljaõppe ja tööga seotud nõustamisvajadustele. Kirjeldatud katsed vähendada karjääriteenuste pakkumise fragmenteeritust, ükskõik kui osalised ja mittetäielikud need siis ka ei oleks, annavad märku sellest, et karjääriteenuste pakkumise praktikud otsivad aktiivselt viise, kuidas rakendada praktikas uut karjääriteenuste paradigmat, mis näeb karjääriteenuste pakkumist sotsiaalse ja majandusliku edukuse nurgakivina ning rõhutab vajadust inimeste pideva enesearendamise järele elukestva karjääriplaneerimise abil. Selliste eesmärkide saavutamine ei ole võimalik, kui erinevad osapooled ei ole valmis tegema koostööd töötamaks välja uuenduslikke ja kontekstitundlikke lahendusi, mis arvestavad kliendi vajadustega tema elu igas etapis.

Ronald G. Sultana

Malta Ülikooli professor ja Euroopa Haridusuuringute Keskuse juhataja

Riik: Iirimaa

Algatuse nimetus

Täiskasvanute haridusalane nõustamine (*Adult Educational Guidance Initiative AEGI*)

Kontekst

1998. aastal avaldas Iirimaa Haridusvaldkonna Karjääriteenuste Riiklik Keskus (NCGE) raporti **Karjääriteenuste pakkumine täiskasvanuhariduses ja jätkukoolituses**, milles toodi välja vajadus sellelaadsete teenuste järele ning esitati ettepanekud vajalike teenuseliikide kohta. Sellest raportist lähtuvalt töötati 1999. aastal välja algatus **Täiskasvanute haridusalane nõustamine**, mis peegeldab 2000. aastal avaldatud kokkuvõtte **Täiskasvanuhariduse valge raamat: õppimine kogu eluks** peamist prioriteeti süstemaatiliselt investeerida täiskasvanuhariduse põhilistesse tugiteenustesse, nagu näiteks karjääriteenuste pakkumine ja karjäärinõustamine. Haridus- ja teadusosakonna poolt eraldati nende teenuste väljatöötamiseks, töötajate koolitamiseks ning programmi toetavate tegevuste elluviimiseks 44,5 miljonit eurot perioodiks 2000-2006.

Iirimaa Haridusvaldkonna Karjääriteenuste Riiklik Keskus määrati kõne all oleva algatuse peamiseks koordinaatoriks. Teenuste sisu määratleti järgnevalt:

- iseseisvalt ligipääsetava kvaliteetse infobaasi pakkumine õppijatele;
- esialgsete karjäärinõustaja konsultatsioonide pakkumine, et määratleda õppija vajadused, tuua välja talle sobivad tegevussuunad ja/või suunata ta edasi järgmiste spetsialistide juurde;
- edasise spetsiifilisema toetuse pakkumine, nagu näiteks nõustamine (karjääri- või haridusalane nõustamine) või hindamine.

Algatuse eesmärgid

Enne käesoleva algatuse käivitamist ei pakutud täienduskoolituse valdkonnas karjääriteenuseid neile õppuritele, kes osalesid näiteks täiskasvanute kirjaoskuse tõstmise programmides, kutseõppes või mitmesugustes teistes haridusprogrammides. Algatuse **Täiskasvanute haridusalane nõustamine** pilootprogramm, mis koosnes algselt 11 projektist, käivitati nende sihtgruppide vajadustega tegelemiseks. Algatuse peamisteks eesmärkideks oli:

- pakkuda karjääriteenuseid neile täiskasvanutele, kes osalevad täiskasvanukoolituse, kutseõppe ja täienduskoolituse programmides;
- töötada välja ning dokumenteerida hea praktika mudelid, et hakata neid laiemalt kasutama ning mõjutada seeläbi ka edasist poliitika väljatöötamist;
- tegeleda täiskasvanuhariduses pakutavate karjääriteenuste osas esinevate puudujääkide ja lünkadega;
- tõsta kohaliku taseme kompetentsi ja suutlikkust, töötada välja tugistruktuurid ning soodustada kohaliku tasandi partnerluse väljakujunemist.

Algatuse **Täiskasvanute haridusalane nõustamine** pilootprogramm on realiseerunud läbi nelja faasi. Esimene faas lõppes 1999. aastal, teine faas 2001. aastal, kolmas faas 2002. aastal ning neljas faas 2005. aastal. 2005. aasta lõpuks tegutseb selle algatuse raames 35 projekti ning on tõenäoline, et sarnase kasvu jätkumise korral kaetakse teenustega peatselt kogu riik.

Projektide eesmärgiks oli määratleda vastavate sihtgruppide vajadused, edasise eesmärgiga pakkuda vajadustele vastavat teenust kohalikul tasandil. Teenuste väljatöötamisel lähtuti sellest, et need sisaldaksid personaalset, haridusalast ning karjäärinõustamist, mida pakutakse enne haridusprogrammiga liitumist, liitumise hetkel, programmis osalemise ajal ning programmi lõpetamise eel. Projektides keskenduti eelkõige täiskasvanud õppijate haridusalastele vajadustele, samal ajal kui muude nõustamise ja psühholoogiliste teenuste pakkumisega seonduv kuulub jätkuvalt Tervishoiu- ja lastekaitseosakonna kompetentsi.

Koostöö- partnerid

Algatuse koostööpartnereid on võimalik kirjeldada kolmel tasemel:

- Sihtgrupp või sihtgrupid, see tähendab täiskasvanud õppijad, kes on seotud kutseõppega, algatusega Tagasi haridusse, täiskasvanute kirjaoskuse tõstmise ning teiste täiskasvanuhariduse programmide ning kogukonna haridusprogrammidega.
- Haridus- ja teadusosakond (poliitika väljatöötamine ja rahastamine), Iirimaa Haridusvaldkonna Karjääriteenuste Riiklik Keskus (poliitika väljatöötamine ja toetus), kutseõppeasutused (sihtgruppidele mõeldud kursuste pakkujad ning kõne all oleva algatusega seotud tööandjad).
- Teised riikliku ja kohaliku tasandi partnerid: Riiklik Täiskasvanute Kirjaoskuse Ühendus, Aontas, FAS, kohalikud tugiteenused, kohalikud tööhõiveametid ja koostöökogud, teised valitsusasutused (näiteks Tervishoid ja lastekaitse, Sotsiaalhoolekanne ja perekond), erinevate tasandite haridusasutused ning tööandjad.

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

Koostöös teiste eelnevalt kirjeldatud osapooltega, kes osalevad karjääriteenuste pakumist ning elukestvat õpet käsitleva poliitika ja praktika väljatöötamises ja edasiarendamises, on algatuse **Täiskasvanute haridusalane nõustamine** projektid mänginud olulist rolli vajalike muutuste esilekutsumisel ning esilekerkivatele arenguvajadustele vastamisel.

Käesoleva algatuse väljatöötamise võtmeprintsipiiks on olnud koostöö teiste osapooltega kohalikul ja riiklikul tasandil. Samas on algatuse väljatöötamisel arvestatud ka Iirimaa ning Valge Raamatu kontekstis toimuvat pidevat poliitika edasiarendamist ja muutuvat keskkonda, samuti on aluseks võetud Euroopa Liidu ning OECD juhiseid. Praeguseks on tekkinud vajadus leida võimalusi partneritena tegutsemise ning integreeritud teenuste pakumise soodustamiseks, edasiarendamiseks ning elluviimiseks kohalikul, regionaalsel ning riiklikul tasandil nii poliitikate kui ka praktikate vallas toimunud arengute valguses.

Koostöö tulemused

Algatuse planeerimine, rakendamine ja pidev hindamine on pakkunud piisavalt infot ja kogemusi, et strateegilisel tasandil välja töötada ühtne ja integreeritud karjääriteenuste süsteem, mis vastab vajadusele tagada kodanike ligipääs kvaliteetsetele lukestvalt kättesaadavatele karjääriteenustele.

Mõju poliitikale

Algatuse **Täiskasvanute haridusalane nõustamine raames** välja töötatud teenused pakuvad informatsiooni, nõuandeid ning nõustamist individuaalselt ja grupis, toetamaks indiviide nende õppimist puudutavate valikute tegemisel. Algatuse projektide eesmärgiks on pakkuda kvaliteetseid haridusalaseid karjääriteenuseid täiskasvanutele, kes on seotud kutseõppega, täiskasvanute kirjaoskuse tõstmise programmide ja muude täiskasvanuhariduse programmidega. Pilootprojektide soovitatavaks tulemuseks on saavutada Haridus- ja teadusosakonna toetus projektide raames algatatud teenustele sellisel tasemel, et neid tunnustatakse perioodi 2000-2006 lõppedes peamiste sellelaadsete teenustena Iirimaal.

Lisainfor- matsioon

Marie McManamon

Algatuse **Täiskasvanute haridusalane nõustamine** riiklik koordinaator

National Centre for Guidance in Education

42-43 Prussia Street, Dublin 7, EIRE

Tel: +353-1-8690715

E-post: marie.mcmanamon@ncge.ie

Algatusega seotud infot on võimalik leida internetist aadressil:

<http://www.ncge.ie>

Riik: Malta

Algatuse nimetus

Riiklik Karjääriteenuste Foorum

Kontekst

Üldine taust

Maltal pakutakse karjääriteenuseid peamiselt hariduse ning tööhõive sektorites. Seega pakutakse karjääriteenuseid koolis keskastmest alates ning riiklike tööhõiveametite raames. Sektoritevaheline koostöö on seni olnud piiratud, ehkki seda on hiljuti hakanud soodustama asjaolu, et avaliku sektori tööhõiveteenused kuuluvad samuti haridusministri vastutusvaldkonda (tegemist on haridus-, noorsoo- ja tööhõiveministriga). Muud koostöövormid on seni piirdunud järgmiste tegevustega:

- riiklike tööhõiveametite nõustajate visiidid koolidesse;
- koolide karjääriteenuste pakkujate ning õpilaste külaskäigud avalike tööhõiveteenuste pakkumisega seotud asutustesse;
- ühised seminarid ning vaatluspraktikad ja koolitused.

Oluline algatus karjääriteenuste pakkumise vallas on olnud elukestva karjääriõppe ja karjääriplaneerimise õppekava väljatöötamine, mis on liitnud nii hariduse kui ka tööhõive sektorites karjääriteenuste pakkumisega tegelevaid praktikuid. Õppekava väljatöötamise üheks eesmärgiks oligi soodustada ühtse professioni väljakujunemist, mille esindajad räägivad nõ sama keelt ning omavad koostöötamise kogemust.

Riiklik Karjääriteenuste Foorum

Foorumi väljatöötamise idee tekkis peale prof. Ronald Sultana raporti **Elukestev karjääriteenuste pakkumine ja Euroopa väljakutsed: olulised teemad Malta jaoks** (Euroguidance, 2003) avaldamist.

Foorumi idee toetub Euroopa Liidu ja OECD poolt läbiviidud karjääriteenuste poliitikate analüüsis välja toodud põhimõtetele ning lähtub vajadusest teha tihedat koostööd erinevate teenusepakkujatega. Foorumi väljatöötamise idee sai innustust ka sarnasest algatusest Poolas. Algselt liitis foorum väikest arvu erinevate osapooltega (haridus, tööhõive, ametiühingud, tööstus) seotud praktikuid, kes kohtusid ühe aasta jooksul ning pakkusid välja esialgsed prioriteedid ja tegevuskavad. Foorumi eesmärgid on välja toodud järgmises lõigus. Foorum käivitati ametlikult 2004. aasta detsembris, mil see avati uutele liikmetele.

Algatuse eesmärgid

Asutava kogu poolt määratleti järgnevad eesmärgid:

- elukestvat karjääriteenuste pakkumist puudutava poliitilise raamistiku väljatöötamine;
- karjääriteenuste pakkumise eest vastutava inimese määramine igas sektoris/valdkonnas;
- iseseisvate ja ühiste täienduskoolitusprogrammide väljatöötamine ning koolituste korraldamine;
- välisekspertide kaasamine kompetentsi ja oskusteabe osas valitsevate puudujääkide korvamiseks kohalikul tasandil;
- magistriõppe propageerimine, et toetada seeläbi erialaspetsialistide grupi väljakujunemist;
- ametikirjelduste väljatöötamine;
- kvaliteedistandardite väljatöötamine;
- kvaliteedistandardite rakendamine karjääriteenuste kvaliteedi hindamiseks;
- regulaarsete ühisseminaride, töötubade ja konverentside korraldamine;
- erinevate sektorite karjääriteenuste pakkumise eest vastutavate inimeste kohtumine iga kolme aasta tagant;
- erinevate sektorite esindajaid ühendava üksuse loomine, vajaduste hindamiseks ja sektoritevahelise tegevuskava koostamiseks;

- mitmeid õppekavasid ühendava karjääriteenuste programmi ettevalmistamine koolide jaoks;
- koolis pakutavate karjääriteenuste mudeli väljatöötamine, mida saab kasutada kooli arenguplaneerimise osana;
- karjääriteenuste pakkumine kõrghariduse sektoris;
- spetsiifilist karjäärinõustamist vajavate sihtgruppide vajaduste väljsselgitamine, pöörates erilist tähelepanu neile, kes on varases nooruses kooli pooleli jätnud.

Koostöö- partnerid

Asutav kogu:

Haridusosakonna karjääriteenuste üksus
Tööhõive ja Koolituse Ameti karjääriteenuste üksus
(Malta Tööturuamet)
Malta Ülikooli Tööturu Uuringute Instituut
Üldine Tööliste Ühendus
Ühinenud Tööliste Ühendus
Tööstusühing
Euroguidance

Teised liikmed, kes on foorumi tegevuse vastu huvi ilmutanud:

Sihtasutus Richmond (kolmanda sektori organisatsioon, mis tegeleb erivajadustega inimestega) Erivajadustega Inimeste Riiklik Komisjon

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

1. Väikese riigis tuleb samadel inimestel tegeleda mitmete ülesannetega ning olla „multifunktsionaalne“, teisisõnu tuleb neil esindada mitut positsiooni samaaegselt. See seab väljakutseid nende võimele töötada läbi kõigi algatusega seotud detailseid materjale ning säilitada selline keskendumisvõime pika perioodi vältel, mil esile kerkib üha uusi tegevuskavasid ning prioriteete.
2. Kuna enamik osalejaid on väga hõivatud, siis on neil vähe aega uute algatustega tegelemiseks.

3. Ressursid on piiratud ning nende väheste ressursside jagamise situatsioonis käsitlevad hariduse ja tööhõive sektorid teineteist konkurentidena. Hetkel ei lähtuta veel arusaamast, et ühiste tulemuste saavutamiseks on vajalik jõudude ja ressursside ühendamine.
4. Hoolimata koostöötamise kogemusest näevad tööhõive sektoris tegutsevad praktikud koolis karjääriteenuste pakkumisega tegelevaid praktikuid töömaailmast kaugel-olevatena ning leiavad, et koolis tegutsevad praktikud suunavad õpilasi tegema ebarealistlikke valikuid. Koolis tegutsevad praktikud seevastu tunnevad, et tööhõive sektori praktikud on liialt varmad kujundama noori inimesi tööturu vajadustele vastavaks, selle asemel, et julgustada neid oma potentsiaali ära kasutama ning end teostama.

Koostöö tulemused

Põhjus-tagajärg seoseid on raske välja tuua. Küll aga on võimalik väita, et foorum on kaasa aidanud järgmiste arengute esilekerkimisele:

1. Karjääriteenuste pakkumine on järjest enam riikliku tasandi tegevuskava üks osa.
2. Teadlikkus erialakoolitusega spetsialistide vajadusest on tõusnud.
3. Neli inimest jätkab magistritaseme õpinguid välismaal.
4. 18 inimest on alustanud karjäärinõustamise magistriõpinguid Malta Ülikoolis: neist 16 on haridussektorist ning 2 tööhõive sektorist.
5. Esimest korda pakutakse Kasvatusteaduskonna ja Tööturu Uuringute Instituudi ühist õppekava, mis soodustab hariduse ja tööhõive sektorite teineteisele lähenemist õppimise ja uuringute kontekstis.
6. Foorumi käigus tõstatatud teemad ning väljatöötatud tegevuskavad on hakanud mõningast tähelepanu äratama, näiteks karjääriteenuste pakkumine erivajadustega inimestele.

7. Foorumi soovitusel moodustati ministeeriumis karjääriteenuste poliitika üksus, mis teeb ettepanekuid sektori-tevahelise karjääriteenuste pakkumise poliitilise raamistiku osas. Poliitika peaks valmima selle aasta jooksul.

Mõju poliitikale

Käesolevas etapis võib välja tuua kaks aspekti:

1. Karjääriteenuste teema on poliitika väljatöötamise kontekstis äratanud tähelepanu. Minister mainis seda ühe prioriteedina oma eelarvet selgitavas kõnes parlamendile.
2. Ministeeriumis on moodustatud eraldi üksus, mis tegeleb karjääriteenuste pakkumist puudutava poliitilise raamistiku väljatöötamisega. Üksuse töö raamistiku väljatöötamisel lähtub põhimõttest, et karjääriteenuste pakkumine peab olema elukestev ning poliitika peab puudutama kõiki teenuste pakkujaid.

Lisainformatsioon

Manwell Debono (Tööturu Uuringute Instituut, Malta Ülikool, samuti karjääriteenuste pakkumist puudutava poliitilise raamistiku väljatöötamise üksuse esimees):

manwel.debono@um.edu.mt

Brian Borg (Euroguidance): brian.a.borg@gov.mt

Doreen Barbara Coleiro (ühendus): dbarbara@gwu.org.mt

Albert Ellul (riiklik tööturuamet): alberte@etc.org.mt

Stephen Camilleri (haridus): camilleris@yahoo.com

Joe Farrugia (töoandjate ühendus): jfarr@maltanet.net

Ronald Sultana (nõustaja): ronald.sultana@um.edu.mt

Riik: Taani

Algatuse nimetus

Mentorlusprogramm

Algatus hõlmab rida pilootprojekte, mis puudutavad mentorite kaasamist nende noorte karjäärinõustamisse, kes vajavad „lühiajalist spetsiifilist karjäärinõustamist“. Pilootprojektid viiakse läbi ajavahemikus jaanuar 2005 kuni september 2006 kohalike omavalituste juures tegutsevates Noorte Nõustamiskeskustes.

Kontekst

Hoolimata pidevatest poliitilistest jõupingutustest, ei jätkata 17% Taani *Folkeskole* lõpetanute hariduse omandamist. Seda gruppi iseloomustavad mitmed probleemid, nagu näiteks töötus ning tööjõuturult kõrvalejäämine, sotsiaalsed probleemid ja kuritegevus. Enamik sellesse gruppi kuuluvaid noori jäävad haridussüsteemist kõrvale üleminekul koolist edasise hariduse omandamisele, sest nad ei ole haridustee jätkamisest huvitatud või siis langevad koolist välja õige pea edasiõppimise alustamist.

Taani valitsus on seadnud eesmärgiks, et aastaks 2010 peaks vähemalt 85% sellesse gruppi kuuluvatest noortest läbima noorte haridusprogrammi ning aastaks 2015 peaks programmis osalema vähemalt 95% neist noortest.

Taani Valitsus ning Kohalike Omavalitsuste Liit on käivitanud terve rea pilootprojekte, mis sisaldavad endas mentoriteenuse pakkumist. Kokku on käivitatud seitse projekti, mis hõlmavad üheksat kohaliku omavalitsuse juures tegutsevat Noorte Nõustamiskeskust.

Algatuse eesmärgid

Tegemist on projektidega, mis kaasavad noortele mõeldud karjääriteenuste pakkumisse mentori. See tähendab, et vastava väljaõppe saanud ning oma eesmärgile pühendunud täiskasvanu täidab konkreetse noore elus nõu „rajaleidja“ rolli, tegutsedes temaga tihedas koostöös. Eesmärk on katsetada, kas mentorite kasutamine on ressursside ja kvaliteedi mõttes tulemusrikas, mida omakorda hinnatakse noorte haridusprogrammi läbinud noorte arvu põhjal.

Koostöö- partnerid

Taani Haridusministeerium
Taani Kohalike Omavalitsuste Liit
Kohalikud omavalitsused
Noorte Karjäärteenuste Organisatsioon

Kohalikul tasandil on partneriteks Noorte Nõustamiskeskused, kohalikud haridusasutused, kohalikud *Folkeskole*'d, noorte koolid, klubid jms.

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

Projekt viiakse läbi nii riiklikul, regionaalsel kui ka kohalikul tasandil ning seega on heade koostöösuhete loomine poliitiliste organite, avaliku sektori asutuste, nõustamiskeskuste, haridusasutuste ning teiste noorteorganisatsioonide vahel kriitilise tähtsusega. Projekti järelvalve teostamiseks ning ametlike otsuste langetamiseks on loodud juhtkomitee. Komiteesse kuuluvad Taani Haridusministeeriumi ning kohalike omavalitsuste esindajad, samuti nõustajad ning konsulteerivad organid haridussektorist.

Suureks väljakutseks on igasse eraldiseisvasse projekti kaasatud osapoolte efektiivse koostöö saavutamine. Lisaks sellele on kõigi seitsme projekti omavahelise koostöö soodustamiseks tsentraalselt loodud võrgustik, mis peaks toetama mõtete vahetamist ja üksteise kogemuste ärakasutamist.

Et saadud kogemustest maksimaalselt tulu saada, tuleb projekti tulemustest teavitada kõiki asjassepuutuvaid osapooli kogu riigis. Seega on projekti tulemuste levitamine eraldi pingutust nõudev tegevus.

Koostöö tulemused

Projekti eeldatavad tulemused:

- noorte haridusprogrammides osalevate noorte arvu kasv;
- vahendite väljatöötamine hindamaks, kas mentorlusprogrammide kasutamist tuleks jätkata ning muuta see teenus pidevalt kättesaadavaks;
- määratlada kõige efektiivsemad viisid mentorlusprogrammide organiseerimiseks ja läbiviimiseks.

Mõju poliitikale

Projektide tulemused peaksid pakkuma poliitikutele usaldusväärse lähtealuse otsustamiseks, millised tegevused aitavad kaasa Valitsuse noorte haridusega seotud eesmärkide saavutamisele.

Lisainfor- matsioon

Preben Siersbaek - riiklik konsultant

Ministry of Education

Frederiksholms Kanal 26

1220 Copenhagen K

Denmark

Otsetelefon: + 45 33954616

Faks: +45 33925666

E-post: Siersbaek@uvm.dk

Projekti internetilehekülg (taani keeles): www.kl.dk/mentor

K RIIKLIK KARJÄÄRITEENUSTE DIALOOGIFOORUM

Riik: Taani

Algatuse nimetus

Riiklik Karjääriteenuste Dialoogifoorum

Kontekst

Taani omab pikaajalisi traditsioone sektoritevahelise koostöö tegemiseks karjääriteenuste pakkumise vallas riiklikul, regionaalsel ning kohalikul tasandil. Riiklikul tasandil jätkab neid traditsioone uus Riiklik Dialoogifoorum, mis käivitati haridusministri poolt 2003. aastal.

Algatuse eesmärgid

Dialoogifoorumil on kaks peamist eesmärki:

- tagada pideva dialoogi olemasolu haridusministri ning karjääriteenuste pakkumisega seotud oluliste organisatsioonide, institutsioonide, karjääriteenuste pakkujate ühenduste ning üksikindiviidide vahel Taanis;
- aidata kaasa Taani karjääriteenuste kvaliteedi tõusule ning teenuste pakkumise heale koordineeritusele.

Koostöö- partnerid

Hetkel osaleb foorumi töös üksteist üksikliiget, lisaks neile kaheteistkümne liikmesorganisatsiooni ja viie ministeeriumi esindajad. Näitena liikmesorganisatsioonidest võib nimetada:
Riiklik Tööandjate ja Töövõtjate Ühendus
Karjäärinõustajate Ühendus
Noorteorganisatsioonid
Kohalikud omavalitsused

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

Riiklik Dialoogifoorum ei tegutse traditsioonilise formaalse juhtorganina. Foorumi raames läbiviidavad diskussioonid ei pea ilmtingimata viima ühtse seisukoha väljakujundamiseni, mis peegeldab kõigi osapoolte arvamusi ning on kõigi poolt heaks kiidetud. Foorumi üksikliikmed esindavad oma seisukohti ning hinnanguid otseses koostöös ministeeriumide ja teiste osapooltega, kasutamata seejuures vahendajaid. Seega omavad nende seisukohavõtud otsest mõju karjääriteenuste valdkonna arengule.

Foorumi eesmärgiks on olnud dialoogi algatamine ülevalt-alla ja alt-üles lähenemiste vahel ehk teisisõnu karjääriteenuste kasutajate, praktikute ja uurijate kaasamine valdkonda puudutava poliitika väljatöötamise.

Koostöö tulemused

Lisaks eelpool mainitud ülesannetele, on Dialoogifoorumi algatusel korraldatud ka mitmeid konverentse:
Eetika karjääriteenuste pakkumisel
Infotehnoloogia ja individuaalne karjäärinõustamine
Koostöö ja dialoog erinevate osapoolte vahel karjääriteenuste pakkumise valdkonnas

Mõju poliitikale

Vastavalt Dialoogifoorumi eesmärkidele omab see algatus mõju ka poliitika väljatöötamisele.

Lisainfor- matsioon

Thyge Trentemøller
Ministry of Education
Department of Higher Education
Frederiksholms Kanal 26
1220 Copenhagen K
Denmark
Telefon: +45 33925000
Otsetelefon: +45 33955322
Faks: +45 33925666
E-post: Thyge.Trentemoeller@uvm.dk

Riik: Iirimaa

Algatuse nimetus Karjäärinõustajate ametialane täienduskoolitus kui üks osa kogu kooli hõlmavast karjääriteenuste tegevuskavast

Kontekst Haridusseadusest (1998) lähtuvalt on kõigil Iirimaa koolidel kohustus koostada kooli arengukava. Hiljutise Haridus- ja teadusosakonna väljaande (2005) ning ringkirjaga (2005) sätestatakse, et koolid on kohustatud koostama ka kooli karjääriteenuste tegevuskava ning vajadusel kasutama vastavasisulist nõustamist, et Haridusseadusest (1998) tulenevatele nõudmistele vastata. Veelgi enam, koolid on karjääriteenuste pakkumisel kohustatud rakendama terviklikku lähenemist, teisisõnu kaasama sellesse nii kooli töötajaskonda, lapsevanemaid kui ka õpilasi.

Vastusena sagedastele pöördumistele, kus koolid palusid toetust karjääriteenuste planeerimise osas, töötas Haridusvaldkonna Karjääriteenuste Riiklik Keskus 2004-2005 aastal välja koolitusprogrammi karjäärinõustajate professionaalse arengu toetamiseks. Hetkel on selle programmi pilootprojektid käivitatud üheksateistkümnes koolis.

Algatuse eesmärgid

Algatuse eesmärgiks on:

- toetada koole ning karjääriteenuste pakkumise eest vastutavaid isikuid koolis karjääriteenuste tegevuskava koostamisel;
- varustada koole ning karjääriteenuste pakkumise eest vastutavaid isikuid koolis oskusteabega ning arendada nende oskusi ja kompetentse, mis on vajalikud kooli karjääriteenuste tegevuskava koostamiseks;
- soodustada tervikliku lähenemise rakendamist karjääriteenuste pakkumisel koolis;
- soodustada karjääriteenuste tegevuskava koostamist puudutava info ja kogemuste vahetamist koolide vahel.

Koostöö- partnerid

Koolitusprogrammi väljatöötamise olid kaasatud järgmised osapooled:

Haridus- ja teadusosakond
Karjäärinõustajate Instituut
Kooli Arenguplaneerimise Algatus
Haridustehnoloogia Riiklik Keskus
Karjäärinõustajad
E-õppe praktikud
Õppimise ja õpetamise valdkonna praktikud
Õppekavade väljatöötamise praktikud
Tegevusuurimuse¹ praktikud

Eelnevalt nimetatud organisatsioonide ja üksikisikute koostöös töötas Haridusvaldkonna Karjääriteenuste Riiklik Keskus välja karjäärinõustajate kestvat professionaalset arengut toetava koolitusprogrammi. Lisaks programmi väljatöötamisele on keskus tihedas koostöös Haridus- ja teadusosakonna ning Kooli Arenguplaneerimise Algatusega vastutav ka pilootprojektide elluviimise eest.

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

Keskusel tuli koolitusprogrammi väljatöötamisel ja elluviimisel tegeleda järgmiste väljakutsetega:

- luua tugevad koostöösuhted erinevate osapooltega, et välja töötada uudne õppimismudel põhikoolis töötavate karjäärinõustajate jaoks;
- töötada välja interaktiivne, atraktiivne ja kasutajasõbralik e-õppe keskkond karjäärinõustajatele;
- tekitada huvi koolitusprogrammi vastu ning tagada programmi kasutuselevõtt nõustajate poolt – spetsiaalse meetodika kasutamine programmi elluviimisel (mitmete erinevate meetodite kasutamine läbi e-õppe ja töötubade) ning ootus, et õppijad on valmis töötama ennast-analüüsivate praktikutena.
- Karjäärinõustajatele mõeldud koolitusprogrammi ja virtuaalse õpikeskkonna väljatöötamine koolide ja karjäärinõustajate vajadustest lähtuvalt.
- Eelpool nimetatud koostööpartneritega jätkuvate koostöösuhete loomine, et saavutada koos ka muid eesmärke ning viia ellu teisi projekte.

Koostöö tulemused

¹ Tegevusuurimus (*Action Research*) on kvalitatiivne uurimismeetod, mida kasutatakse sageli poliitika väljatöötamiseks ning praktika tõhustamiseks vajaliku info kogumisel. Tegevusuurimus viiakse enamasti läbi fookusgruppide tsükliina, mille käigus praktikud analüüsivad oma tegevust ning püüavad koos uurijatega välja töötada uudseid lähenemisi või teha ettepanekuid senise praktika tõhustamiseks.

Mõju poliitikale

Keskuse poolt eelpool nimetatud partneritega koostöös välja töötatud karjäärinõustajate kestva professionaalse arengu mudel võetakse Haridus- ja teadusosakonna poolt selle aasta detsembris uudse õppimismudelina kasutusele. Kestva professionaalse arengu mudel võib mõjutada õpetajatele siiani pakutud täienduskoolituse osutamist ning edasiarendamist, riikliku e-õppe keskkonna arendamist ning karjääriteenuste pakkumist koolides.

Lisainformatsioon

Linda Darbey
National Centre for Guidance in Education
1st Floor, 42-43 Prussia Street
Dublin 7
Ireland
Telefon: +353 1 8690715
E-post: Linda.Darbey@ncge.ie
Algatuse internetilehekülg: <http://vle.ncge.ie>

INTEGREERITUD NÕUSTAMISMUDELI VÄLJATÖÖTAMINE JA RAKENDAMINE

Riik: Eesti

Algatuse nimetus

Integreeritud nõustamismudeli väljatöötamine ja rakendamine

Kontekst

Nõustamisteenuste pakkumine noortele on Eestis killustunud mitmete erinevate teenusepakkujate vahel nii hariduse, sotsiaalse ja tervisekaitse kui ka tööhõivesektoris. Vastutus on jagunenud sellisel määral, et kohalike omavalitsuste tasandil kasutuselevõetud strateegiad ei toeta ühtset, kõrgekvaliteedilist ning tulemuslikku teenuste pakkumist.

Eesti noored vajavad professionaalide toetatavat võrgustikku erinevates nõustamisliikides, sealhulgas karjääriteenused, mille vahendusel koguda infot noortele kättesaadavate õppimis-, ja töötamisvõimaluste, huvide, eneseteostuse, tervise jms kohta ning saada nõu ja toetust läbimõeldud ning teadvustatud otsuste langetamiseks oma tuleviku osas. Noored ei jaota oma vajadusi karjääri seotuteks, psühholoogilisteks, sotsiaalseteks või haridusalasteks; nad vajavad oma küsimustele vastuseid ning läbipaistvat usaldusväärsete praktikute võrgustikku, kes neid aitaks.

Ehkki integreeritud nõustamismudeli väljatöötamisel olid peatähelepanu all noored, on võetud elukestev ning kogu elu hõlmav nõustamisteenuste pakkumine siiski laiema eesmärgina mudeli edasiseks arendamiseks arvesse.

Algatuse eesmärgid

Algatuse eesmärgiks on erinevate osapoolte kaasamine integreeritud nõustamismudeli väljatöötamisse ja ellurakendamisse, mis tagaks jätkusuutliku ja koordineeritud teenuste pakkumise ning vastaks noorte teadvustatud ja teadvustamata infovajadustele. Mudel peaks ka:

- tooma välja erinevate nõustamisliikide (karjääri-, õpi-, psühholoogiline, tervisenõustamine jms) ja info (noored, tööturg jms) ühtsed jooned;
- selgelt defineerima erinevate osapoolte vastutusvaldkonnad;

- võtma arvesse maakondliku ja riikliku tasandi vajadusi;
- järgima üldisi arenguid Euroopa tasandil;
- kaasama mudeli väljatöötamisse ka nõustamisteenuste kasutajaid.

Koostöö-partnerid

Reaalselt rakendatav mudel ja vastav strateegia peaks töötama välja koostöös muuhulgas järgmiste osapoolte esindajatega:

- Haridus- ja Teadusministeerium
- Eesti Noorsootöö Keskus
- Sotsiaalministeerium
- Eesti Tööturuamet
- SA Innove Karjäärinõustamise Teabekeskus
- Tervise Arengu Instituut
- noorte teabe- ja nõustamiskeskused

Lisaks sellele tuleks mudeli väljatöötamisse kaasata ka need osapooled, kes saavad edaspidi olema seotud mudeli ellurakendamisega nõustamisteenuste pakkuja tasandil, st nõustajad, õpetajad, psühholoogid, noorsootöötajad, lapsevanemad, sotsiaaltöötajad, lastekaitseorganisatsioonide esindajad, tervishoiuspetsialistid ning teised noortega töötavad praktikud.

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

Nõustamisteenuste pakkumine hõlmab mitmeid osapooli, valdkondi, haridustasemeid jne, kuid kuna nõustamise valdkond on lai ning paljud teenused riskasutusel, ei ole ministeeriumide vahel selles vallas välja kujunenud selgeid vastutusvaldkondi. Tõstatunud on vajadus nõustamisteenuste pakkumist koordineeriva strateegia järele, mis võimaldaks seadusandlike meetmete rakendamist ning pikaajalise eelarve väljatöötamist. Kui ükski ministeerium ei ole valmis nõustamisteenuste valdkonna arendamist selgelt toetama ning oma prioriteediks tunnistama, siis muutub integreeritud nõustamismudeli väljatöötamine ja ellurakendamine ning eelpool mainitud edasiste arengute elluviimine vägagi küsitavaks.

Koostöö tulemused

Algatuse tulemusena on kavas luua riiklik koordineeriv institutsioon nõustamise valdkonnas, mis ühendab erinevaid nõustamise võrgustikke, kogub, organiseerib ja levitab nõustamisteenuseid ja teenuste pakkujaid puudutavat infot ning vastutab valdkonna arengu ja nõustamisteenuste kvaliteedi tagamise eest.

Mõju poliitikale

Mudeli heakskiit aitaks kaasa seadusandlike meetmete väljatöötamisele ning mitmeid sektoreid hõlmavate struktuuride (nagu näiteks koordineeriv institutsioon, ekspertide ühendused jms) loomisele, mis toetaksid nõustamisteenuste valdkonna jätkusuutlikku ja kooskõlalist arengut tulevikus.

Lisainfor- matsioon

Martin Pentson
Haridus- ja Teadusministeerium
Noorteosakond
Munga 18
Tartu 50088 Eesti
E-post: martin.pentson@hm.ee
www.hm.ee

TÄISKASVANUTE HARIDUSALASE NÕUSTAMISE RIIKLIK ÜHENDUS THNRÜ, PIIRKONDLIKE ESINDUSTE LOOMINE

Riik: Ühendkuningriik

Algatuse nimetus

Täiskasvanute Haridusalase Nõustamise Riiklik Ühendus THNRÜ, piirkondlike esinduste loomine

Kontekst

Käesolev projekt on näide valitsusasutuste ja mitteriiklike institutsioonide vahelisest koostööst, mille eesmärgiks on suurendada praktikute seisukohtade mõju poliitika väljatöötamisele.

THNRÜ asutati 1982. aastal eesmärgiga pöörata suuremat tähelepanu täiskasvanute elukestva haridusalase nõustamise valdkonnale. Tegemist on erialaühendusega. Ühenduse liikmeteks võivad olla nii üksikindiviidid kui ka organisatsioonid (viimasel juhul on tegemist organisatsioonilise kuuluvusega), kes kõik on huvitatud ja/või seotud täiskasvanute haridusalase nõustamisega ning selle valdkonna edasiarendamisega. THNRÜ näol on tegemist praktikuid ühendava organisatsiooniga, mille liikmete arv on umbes 1500, hõlmates praktikuid järgmistest valdkondadest: õppimisvõimaluste pakkujad, st kolledžid, täiskasvanute ja kogukonna haridusasutused ning ülikoolid; karjäärikeskused ning iseseisvad karjääriteenuste pakkujad; vabatahtlikel ja kogukonna algatustel baseeruvad organisatsioonid; samuti mõned tööandjad. Vastavate ministeeriumide osakonnad ning muud valitsusasutused on samuti ühenduse liikmeteks, kuna ühendus annab neile võimaluse omada kontakte nõustamisvaldkonna praktikutega. Ühenduse kiiresti kasvav liikmeskond peegeldab seega hästi täiskasvanute haridusalase nõustamise valdkonna mitmekesisust.

THNRÜ tegevust koordineerib riiklikul tasandil vabatahtlikkuse alusel tegutsev direktorite nõukogu, kus on esindatud ka regionaalsete töörühmade esindajad, kes vastutavad nende piirkonnas toimuvate tegevuste ja ürituste korraldamise eest. Ühendus annab neli korda aastas välja üleriiklikku uudiskirja ning korraldab iga-aastast konverentsi, mis on osutunud vägagi edukaks. THNRÜ tegutseb vabatahtlikkuse alusel. Ühenduse tegevuse rahastamine toimub põhilises osas liikmemaksust tuleneva toetuse kaudu, samuti konverentsi korraldamisest saadava tulu ning konverentsi korraldamiseks mõeldud valitsusepoolse toetuse kaudu.

Hetkel omab THNRÜ aktiivseid piirkondlikke esindusi Ida-Inglismaal, Londonis, Kagu- ja Loode-Inglismaal, samuti Yorkshire'i ning Humberside'i piirkonnas. Iga piirkondlik esindus kohtub regulaarselt, et viia ellu kokkulepitud tegevuskava ning valib esindajad THNRÜ direktorite nõukogusse. Piirkondlikud esindused kohtuvad umbes 3-4 korda aastas ning kohtumised sisaldavad tavaliselt nii diskussiooni ühenduse tegevust puudutavatel teemadel kui ka koolitust. Eelmise aasta piirkondlike kohtumiste presentatsioonid ja töötoad puudutasid näiteks järgmisi teemasid: kultuuridevaheline suhtlemine, mitte-IT valdkonnas hariduse saanute võimalused IT valdkonnas (läbi viidud koostöös Ülikoolide Karjäärinõustajate Erialaühendusega) ning IT-oskused Ühendkuningriigis, Järelvalve Teenistuse poolt läbi viidud koolitus järelvalve ja sotsiaaltoetuste võimalustest, psühhomeetrisel testide kasutamisel karjäärinõustamisel ja personali värbamisel, diskussioon hiljutise Valitsuse Valge Raamatu ja vallandamisjärgse nõustamise teemal.

Igal aastal vastutab erinev vabatahtlikkuse alusel valitud piirkondlik esindus konverentsi korraldamise eest. Kahe-päevane väljasõit on korraldatud selliselt, et see vastaks erineva kontekstiga seotud karjäärinõustamise praktikute vajadustele. 2003. aasta konverents toimus Loode-Inglismaal, 2004. aasta konverents Põhja-Iirimaal ning 2005. aasta konverents Walesis Llandudnos.

THNRÜ konverentsidel osaleb enamasti umbes 300 inimest üle Ühendkuningriigi. Sponsorite toetus võimaldab konverentsitasu hoida suhteliselt madalana, mis annab praktikutele võimaluse konverentsil osaleda.

THNRÜ omab häid koostöösuhteid Haridus- ja teadusosakonnaga, kelle poolt saadetud vaateleja osaleb ühenduse direktorite nõukogu kohtumistel. THNRÜ mängis olulist rolli *learn direct* infotelefoni ja internetilehekülje käivitamisel valitsuse poolt.

Algatuse eesmärgid

Projekti üldine eesmärk oli suuremate võimaluste pakkumine THNRÜ liikmetele, kellest enamik on praktikud, ühenduse eesmärkide saavutamiseks vajalikes tegevustes osalemiseks, läbi suurema kaasatuse kohaliku ja regionaalse tasandi tegevustesse.

Projekti sihiks oli uute piirkondlike esinduste loomine sobivates Ühendkuningriigi piirkondades ning olemasolevate esinduste tugevdamine. Riiklikud esindused oli plaanis luua Šotimaal, Põhja-Iirimaal ning Walesis. Piirkondlikud esindused oli plaanis luua üheksas Inglismaa piirkonnas.

THNRÜ eesmärkideks, mis olid ühtlasi ka projekti eesmärgid, on:

- pideva isikliku arengu propageerimine, täiskasvanute karjääriteenuste mõistmine ja aktsepteerimine, **karjääriteenuste propageerimine;**
- karjääriteenuste kvaliteedi tagamine läbi koolitusvõimaluste pakkumise ning info levitamise parimate praktikate osas, **professionaalne areng;**
- tagasiside andmine piirkondlikul ning riiklikul tasandil nende teemade osas, mis puudutavad täiskasvanute õppimis- ja töötamisvõimaluste kättesaadavust, **praktikute ja poliitika väljatöötajate vahelise dialoogi tekitamine;**
- praktikutevahelise asjakohase infoleviku toetamine, **infovahetus;**
- piirkonnas olemasolevate hea praktika näidete välja selgitamine, tunnustamine ja kolleegidele tutvustamine, **hea praktika propageerimine;**
- koostöösuhete ja partnerluse edendamine läbi oskusteabe vahetamise, ressursside ja ekspertiisi ühendamise ning head praktikat puudutava info levitamise, **partnerlus- ja koostöösuhete edendamine.**

Koostöö-partnerid

Projekti finantseerimine ja projekti järevalve:

Haridus- ja teadusosakonna täiskasvanute karjääriteenuste üksus
Õppimise ja Oskuste Nõukogu, mis rahastab ja viib ellu täiskasvanute karjääriteenuste poliitikat Ühendkuningriigis
THNRÜ

Projekti juhtimine:

THNRÜ vabatahtlike grupp

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

Projekti elluviimine piirkondlikul tasandil:

THNRÜ liikmed, kes töötavad täiskasvanute karjääriteenuste valdkonnas karjäärikeskustes, kolledžites, täiskasvanute ja kogukonna haridusasutustes, ülikoolides, kohaliku tasandi vabatahtlike ja kogukonna organisatsioonides, järelvalveteenistuses jms.

Üheks diskussiooniteemaks THNRÜ liikmete hulgas oli projekti valitsusepoolne rahastamine – miks peaks valitsus toetama THNRÜ kui vabatahtliku erialaorganisatsiooni arendamist, kui seni on THNRÜ olnud valitsuse tegevuse suhtes kriitiline. Seega oli tarvis selgitada, et mõlemad osapooled saavad hoolimata valitsusepoolsest rahastamisest siiski töötada oma eesmärkide saavutamise nimel ning valitsusepoolne toetus projekti finantseerimisel ei takista THNRÜ-l oma seisukohtade järgimist ka edaspidi.

THNRÜ on kolmanda sektori organisatsioon. Suurbritannias hetkel võimulolev leiboristlik valitsus on seadnud eesmärgiks koostöö kolmanda sektori organisatsioonidega poliitika väljatöötamiseks ning elluviimiseks. Mõnel juhul on ministeeriumide vastavate osakondade ning vabatahtlike organisatsioonide vahel sõlmitud ka koostöölepingud. Valitsus ei oota alati häid uudiseid, pigem oodatakse kriitikat ning seda valitsus enamasti ka saab. Ometi on olemas efektiivseid ning ka mitteefektiivseid viise kriitika edastamiseks.

Täiskasvanute karjäärinõustamisest huvitatud piirkondlike esinduste, kuhu peamiselt kuuluvad praktikud, tegevuse toetamine pakub valitsusele võimalust seisukohtade kogumiseks, info levitamiseks ning kohalikul tasandil toimuvate professionaalse arengu võimaluste väljatöötamiseks. THNRÜ jaoks pakuvad piirkondlikud esindused võimaluse pakkuda ühenduse liikmetele paremat teenust ning eelkõige võimaluse koguda erinevaid arvamusi, et kujundada välja THNRÜ riikliku tasandi seisukoht valitsuse poliitika osas.

Et abistada kohalikke ühenduse liikmeid piirkondlike esinduste loomisel, määrati iga loodava esinduse juurde mentor. Ühenduse liikmete ajalised ressursid piirkondliku esinduse tegevustes kaasalöömiseks on järjest enam piiratud. Seega oli oluline, et nad mõistaksid mentorite kaasamisega seonduvaid eeliseid ja oleksid valmis neid argumente kasutades veenma oma tööandjaid ühenduse tegevuses kaasalöömise olulisuses.

Praktikute jaoks on olnud kasulik kohalikul tasandil läbi viidud üritustes ja tegevustes osaleda, kuna see on pakkunud neile võimaluse teha koostööd teistsugustest organisatsioonidest pärit kolleegidega ning arendada koos edasi karjääriteenuste pakkumise praktikat.

Koostöö tulemused

THNRÜ ning valitsusasutuste koostöösuhted on hetkel tugevamad kui iial varem. THNRÜ on huvitatud selle koostöösuhte jätkamisest ning „kriitilise sõbra“ raske rolli täitmisest eeldusel, et ühenduse arvamusel ollakse huvitatud ning seda võetakse tõsiselt. Karjääriteenuste pakkumise valdkonna praktikute seisukohad on seeläbi esindatud valitsuse tasandil.

THNRÜ kodulehekülje arendamiseks eraldati valitsuse poolt lisaressursse, et jätkata piirkondlike esinduste tegevuse toetamist.

Praeguseks on kõik üheksa piirkondlikku esindust Inglismaal ning esindused Põhja-Iirimaal, Šotimaal ja Walesis loodud. Loodud esindused osalevad tänaseks THNRÜ tegevuses ja ühenduse töö organiseerimises, saades seeläbi täiel määral neile vajalikku toetust ühenduse poolt.

Ühenduse liikmete arv on oluliselt tõusnud ning seega on ka erinevate karjääriteenuste pakkumise valdkondade esindatus ühenduses oluliselt tõusnud. See muudab ühenduse seisukoha tõsiseltvõetavamaks ning suurendab selle mõju ulatust.

Mõju poliitikale

THNRÜ täidab hetkel olulist rolli Inglismaa täiskasvanute karjääriteenuste poliitika ülevaatamise protsessis. Seeläbi on praktikutele avanenud tõsiseltvõetav võimalus oma seisukohtade väljütlemiseks.

Lisainfor- matsioon

Kathy Blackmore
National Association of Educational Guidance for Adults
Ühenduse juhataja
E-post: admin@naega.org.uk
www.naega.org.uk

Riik: Malta

Algatuse nimetus

Karjääriteenuste õppekava

Kontekst

Vajadus vastavasisulise õppekava järele selgitati välja Elukestvalt Kätesaadavate Karjääriteenuste Foorumi poolt. Esialgelt oli õppekava mõeldud Tööhõive ja Koolituse Ametis töötavatele karjäärinõustajatele ning Malta Haridusameti alluvuses töötavatele õpetajatele. Õpingud olid avatud ka teistele huvilistele ning seda võimalust kasutasid lisaks õpetajatele ja karjäärinõustajatele Malta Ülikooli karjäärinõustaja ning ühe erakooli õpetaja. Kokku läbis õppekava 32 praktikut.

Algatuse eesmärgid

- Koolis töötavad õpetajad ning tööhõive sektori karjäärinõustajad läbisid ühise koolituse karjääriteenuste vallas. Sel moel tekkisid informaalised võrgustikud erinevate sektoritega seotud praktikute vahel.
- Õppekava läbimisega tekkis arusaamine, et karjäärivalikutega seotud „nõu andmine“ eeldab samuti erialast väljaõpet ning võib olla niisama määrava tähtsusega kui individuaalne nõustamine.
- Haridussektori ning tööhõive sektoriga seotud praktikute omavaheline mõtete ja kogemuste vahetamine. Kogemuste vahetamise tulemusena tekkis õpetajatel arusaamine, et tänased õpilased on homme töötajaskond ning tööhõive valdkonnas tegutsevad praktikud mõistsid, et töö on tõepoolest õppimise otsene jätk.

Koostöö-partnerid

Malta Ülikooli Tööturu Uuringute Instituut
Tööhõive ja Koolituse Amet

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

- Malta elanikud on iseloomult väga võistluslikud ning nad on harjunud individuaalse hindamisega. Enamasti eelistavad nad suhelda nende inimestega, keda nad juba tunnevad ning seega on uute koostöösuhete loomine nende jaoks raske, kui nad ei taju suhete olemasolu just hädavajalikuna.

- Ühe õppeaine läbimine eeldas õpetajatelt ja karjäärinõustajatelt eelnevalt kokkupandud segatud gruppides töötamist. Kaks grupi liiget olid Tööhõive ja Koolituse Ametist ning ülejäänud kaks olid koolist või mõnest muust haridusasutusest. Selline korraldus tekitas algelt üsna suurt vastupanu, kuna osalejad arvasid, et hinnatakse kogu gruppi tervikuna, mitte aga grupiliikmeid individuaalselt.
- Osalejatel tuli õppekava läbimiseks esitada järgmised tööd:
 - õppimismustrite kasutamine kliendi-nõustaja suhte loomisel;
 - karjääritestide kasutamine;
 - grupipresentatsioon;
 - grupiga läbiviidud uurimus karjääriteenuste valdkonnas aktuaalsel teemal;
 - individuaalne eneseanalüüsi päevik.
- Õppekava läbimiseks tuli osalejatel omavahel kohtuda ning suhelda. See tähendas, et karjäärinõustajatel tuli külastada koole ning õpetajatel käia karjäärinõustajate tööd jälgimas.
- Õppekava läbimise käigus tekkinud informaalne võrgustik praktikute tasandil ning kontaktide omamine teise sektori esindajatega peaks hõlbustama nii koolides kui ka tööhõivesektoris töötavate praktikute tööd.
- Tekkinud koostöösuhted peaksid vähendama ülesannete dubleerimist, mis on 400 000 elaniku ja piiratud ressurssidega saareriigi jaoks eriti kulukas.

Koostöö tulemused

Mõju poliitikale

Praktikute tasandi kontaktid peaksid aitama kaasa sellele, et poliitika väljatöötajad omavad aktuaalsetest probleemidest veelgi selgemat ülevaadet ning üksmeel erinevate küsimuste osas saavutatakse kiiremini.

Lisainformatsioon

Malta Ülikooli kodulehekülg: www.um.edu.mt

Riik: Sloveenia

Algatuse nimetus

Kohaliku tasandi täiskasvanuhariduse karjäärteenuste võrgustik

Kontekst

Teadmiste omandamine, erinevate täiskasvanuhariduses pakutavate võimaluste ärakasutamine, mitmed erinevad nõustamisvõimalused, mis aitavad tänases infoühiskonnas edukalt ja efektiivselt õppida, haridusasutuste ja -programmide mitmekesisus – kõik eelnevalt nimetatud teemad on täiskasvanuhariduses muutunud vägagi aktuaalseks. Sloveenia **14 kohaliku tasandi täiskasvanuhariduse nõustamiskeskust** on loodud aastatel 2001-2005 kolledžite juurde, kuid need tegutsevad iseseisvate ning sõltumatute üksustena saavutamaks **kahte üldist eesmärki:**

- pakkuda kõigile täiskasvanutele kvaliteetseid, terviklikke ja professionaalseid karjäärteenuseid osana nende haridusteest ja õpingutest;
- koondada võimalikult paljud kohalikul tasandil tegutsevad haridusasutused ja karjäärteenuste pakkujad ühtseks võrgustikuks.

Algatuse eesmärgid

Kohalike nõustamiskeskuste juures tegutsevate koostöökogude missiooniks ja eesmärkideks on:

- pakkuda kõigile täiskasvanutele kvaliteetseid, terviklikke ja professionaalseid karjäärteenuseid osana nende haridusteest ja õpingutest;
- koondada võimalikult paljud kohalikul tasandil tegutsevad haridusasutused ja karjäärteenuste pakkujad ühtseks võrgustikuks, et seeläbi tagada kõigi osapoolte tegevuse kvaliteet, terviklikkus ja koordineeritus täiskasvanuhariduse karjäärteenuste osas.

Koostöö- partnerid

Võrgustik ühendab haridusasutusi ning muid institutsioone, mis tegelevad haridusalaste või karjääriteenuste pakkumisega ning mis võivad mõjutada karjääriteenuste edasiarendamist kohalikul tasandil.

Olenevalt rollist, mida erinevad koostööpartnerid kohalikul tasandil täidavad, on nad võrgustiku sees jaotatud kahte gruppi: strateegilised partnerid ja konkreetseid ülesandeid täitvad erialapartnerid.

Koostöö kirjeldus ja väljakutsed

Strateegilisteks partneriteks on erinevad kohalikul tasandil haldusküsimuste ja arendusega tegelevad organisatsioonid, samuti eraettevõtted, valitsusasutused jt. institutsioonid, mis omavad märgatavat mõju kohaliku tasandi arengutele. Strateegilised partnerid:

- hindavad karjääriteenuste arendamise vajadust kohalikul tasandil;
- analüüsivad tööandjate, töövõtjate ja teiste osapoolte huvi karjääriteenuste vastu;
- arutavad läbi ning koostavad koordineeritud ning majanduslikult efektiivse arengukava, lähtudes ressursisäästlikkusest ning vajadusest koostööks erinevate kohaliku tasandi organisatsioonidega;
- esindavad karjääriteenuste võrgustiku huve kohaliku tasandi arenguprogrammide koostamisel jne.

Erialapartneriteks on kohaliku tasandi organisatsioonid, mis tegutsevad täiskasvanuhariduse, karjääriteenuste pakkumise või muus sarnases valdkonnas. Nad:

- töötavad välja erinevate sihtgruppide vajadusi arvessevõtvaid sisult, vormilt või tüübilt mitmekesiseid karjääriteenuseid;
- tagavad karjääriteenuste võimalikult hea kättesaadavuse nii aja kui ka asukoha mõttes;
- tagavad, et karjääriteenuste pakkujad omavad kõrgharidust ning on oma tegevuses professionaalsed ja objektiivsed;
- haldavad regulaarselt riiklikku ning kohaliku tasandi andmebaasi, et toetada karjääriteenuste pakkumist;

- jälgivad ja analüüsivad erinevate sihtgruppide infovajadusi hariduse ja õppimise osas ning hindavad sellealase info edastamise kvaliteeti;
- jälgivad ning parandavad pidevalt teenuste efektiivsust ja kvaliteeti jne.

Väljakutsed:

- võrgustikuga seotud osalevate organisatsioonide huvid ja vajadused on erinevad ning vahel seatakse konkreetse organisatsiooni huvid võrgustiku huvidest kõrgemale;
- mõned võrgustikus osalevad organisatsioonid on nõustamiskeskuste sõltumatuse ja iseseisvuse osas skeptilised ning seega ollakse vahel kahtleval seisukohal, kas nõustamiskeskused ikka esindavad kõigi võrgustiku osapoolte ühiseid huve;
- võrgustiku tegevuse seisukohalt on oluline, et kõik liikmed oleksid aktiivsed, kuid paraku eelistavad mõned organisatsioonid vahel passiivseks jääda.

Edasised ülesanded:

- nende võrgustike tegevuste tugevdamine, mis pole piisavalt efektiivsed;
- partnerite huvide kombineerimine, et pakkuda kliendile, kelle vajadustest peavad lähtuma kõik võrgustiku tegevused, kvaliteetset ja terviklikku teenust;
- koostööpartnerite aktiivsuse tõstmine võrgustiku tegevuses osalemisel;
- võrgustiku kujundamine oluliseks partneriks kohaliku ning riikliku tasandi täiskasvanuhariduses pakutavate karjääriteenuste poliitika väljatöötamisel ja arendamisel.

Koostöö tulemused

Peamisteks tulemusteks on:

- pidev erialane koostöö ning kogemuste jagamine teiste nõustamiskeskustega;
- tõhusam koostöö erinevate nõustamiskeskuste ning haridusasutuste vahel;
- võrgustiku tegevuses osalevate haridusasutuste informeeritus hiljutistest täiskasvanuhariduse seisukohalt olulistest sündmustest ja uudistest;
- kohaliku tasandi haridusvajadusi puudutava info kättesaadavus võrgustiku tegevuses osalevatele haridusasutustele;
- nõustamiskeskused pakuvad karjääriteenuseid kõigile neile haridusasutustele, mis ise karjääriteenuseid ei paku.

Mõju poliitikale

Partnerluse lisaväärtus poliitika väljatöötamisel on olnud järgmine:

- erinevate osapoolte koostöö täiskasvanuhariduse edasiarendamiseks kohalikul tasandil;
- erinevaid partnereid kaasavate ühistegevuste organiseerimine täiskasvanuhariduse propageerimise, erialase koostöö tõhustamise jt eesmärkidel;
- täiskasvanuharidust puudutava infosüsteemi tõhustamine kohalikul tasandil;
- elukestva õppe võimaluste kättesaadavamaks muutmine erinevat tüüpi potentsiaalsetele õppijatele.

Edasine informatsioon

Slovenia Täiskasvanuhariduse Instituut
Slovenian Institute for Adult Education
Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana
Tanja Vilič Klenovšek: tanja.vilic.klenovsek@acs.si
Andreja Dobrovoljc: andreja.dobrovoljc@acs.si
Kodulehekülj (sloveenia keeles): <http://isio.acs.si>

Sissejuhatuseks.....	3
1. Täiskasvanute haridusalane nõustamine (Iirimaa).....	7
2. Riiklik Karjääriteenuste Foorum (Malta).....	11
3. Mentorlusprogramm (Taani).....	16
4. Riiklik Karjääriteenuste Dialoogifoorum (Taani).....	19
5. Karjäärinõustajate ametialane täienduskoolitus kui üks osa kogu kooli hõlmavast karjääriteenuste tegevuskavast (Iirimaa).....	21
6. Integreeritud nõustamismudeli rakendamine (Eesti).....	24
7. Täiskasvanute Haridusalase Nõustamise Riiklik Ühendus THNRÜ, piirkondlike esindusteloomine (Ühendatud Kuningriik).....	27
8. Karjääriteenuste õppekava (Malta).....	32
9. Kohaliku tasandi täiskasvanuhariduse karjääriteenuste võrgustik (Sloveenia).....	34